

In memoriam

A plecat spre cele veșnice profesorul Constantin Ețco

Comunitatea academică a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” este profund îndurerată de trecerea în eternitate a profesorului universitar Constantin Ețco, dr. hab. șt. med., șef al Catedrei de management și psihologie, președinte al Asociației Economie, Management și Psihologie în Medicină, redactor-șef al Revistei *Sănătate Publică, Economie și Psihologie în Medicină*.

Când îți amintești despre un om, din totalitatea de imagini memoria ți le restituie pe cele esențiale, ce stau la baza biografiei sale. S-a născut la 22 iulie 1941 în satul Horodiște, raionul Călărași, într-o familie de țărani gospodari.

Inițial și-a făcut studiile la Școala Medicală din Tiraspol, ulterior este admis la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, unde a fost recunoscut ca un lider al studenților și a fost ales președinte al Comitetului sindical studentesc. După absolvire, în 1971, ținând cont de nivelul înalt de pregătire și de calitățile de lider și de bun organizator, a fost repartizat, de către Comisia pe lângă Ministerul Sănătății, ca asistent la Catedra de igienă socială și organizarea ocrotirii sănătății, sub conducerea ilustrului profesor Nicolae Testemițanu. Are onoarea și norocul să fie primul doctorand al eminentului savant, moment propice ce i-a determinat destinul în nobila medicină, mentorul său fiindu-i, precum prefera răposatul să recunoască cu sinceritate – *un adevărat părinte, un astru care i-a luminat și îndrumat calea pe tărâmul medicinei*.

Sub conducerea mentorului său, în 1979 susține cu succes teza de doctor în științe medicale la Institutul Central de Perfecționare a Medicilor (ICPM) din Moscova, URSS. Cercetarea sa „*Aspectele medico-sociale ale morbidității infantile prin pneumonii în RSSM*” s-a soldat cu abordarea factorilor de risc în mortalitatea copiilor în primul an de viață și a contribuit esențial la scăderea indicatorului respectiv în țara noastră. În 1992, obține gradul de doctor habilitat în științe medicale prin hotărârea Consiliului științific ICPM din Moscova, tema cercetării date fiind, la fel, dedicată condițiilor și modului de viață al copiilor din localitățile rurale. Concluziile și recomandările

In memoriam

We left for the eternal Professor Constantin Ețco

The academic community of the *Nicolae Testemitanu* State University of Medicine and Pharmacy is profoundly afflicted by the passage into eternity of the professor Constantin Ețco, PhD, head of the Chair of management and psychology, president of the Association of Economics, Management and Psychology in Medicine, editor-in-chief of the *Journal of Public Health, Economics and Psychology in Medicine*.

When you remember a man, from all of the images, your memory give back the essentials that underlie his biography. He was born on July 22, 1941 in the village of Horodiste, Calarasi, in a family of farmer peasants.

He initially studied at the Medical School from Tiraspol, later admitted to the State Medical Institute in Chisinau, where he was recognized as a student leader and was elected president of the Student Union Committee. After graduation, in 1971, taking into account the high level of training and leadership and good organizing qualities, he was assigned by the Commission to the Ministry of Health, as an assistant to the Department of Social Welfare and the Organization of Healthcare, under the leadership of the illustrious Professor Nicolae Testemitanu. He has the honor and the luck to be the first doctoral student of the eminent scholar, a propitious moment that determined his destiny in the noble medicine, his mentor being, like the decedent prefers to honestly acknowledge – *a true parent, a strand that lightened and guided his way to the realm medicine*.

Under the leadership of his mentor, in 1979 he successfully defended the thesis of doctor of medical science at the Central Institute of Physicians' Training (CIPT) in Moscow, USSR. His research „*The Medico-Social Aspects of Infant Morbidity through Pneumonia in MSSR*” has led to the approach of risk factors in children's mortality in the first year of life and has contributed essentially to the decrease of this indicator in our country. In 1992, he obtained the degree of PhD in medical sciences by the decision of the CIPT Scientific Council in Moscow, the theme of which was also dedicated to the conditions and way

acestor teze au fost folosite pe larg la elaborarea măsurilor de profilaxie pentru îmbunătățirea sănătății copiilor.

Cu mult har pedagogic, Constantin Ețco a activat la catedra menționată ca asistent, lector superior, conferențiar universitar, iar în 1993 i-a fost conferit titlul de profesor universitar. Pe parcurs manifestă acel spirit organizatoric, caracteristic firii sale energice: activează prodecane al Facultății de Medicină Generală, decan la studii postuniversitare (internatură, secundariat clinic, doctorantură și postdoctorantură). A contribuit la elaborarea și implementarea conceptului de reorganizare a sistemului de pregătire a cadrelor medicale, reușind să introducă rezidențiatul ca formă nouă de instruire postuniversitară a medicilor.

În anul 1997, fondează Catedra de economie, management și psihopedagogie în medicină pe care a condus-o mulți ani cu tenacitate. Peste trei ani, înființează Asociația de Economie, Management și Psihologie în Medicină, în cadrul căreia editează o revistă științifică de profil. Domnia Sa, împreună cu o echipă de cadre universitare, a alcătuit și a lansat, în 2006, manualul *Management în sistemul de sănătate*, lucrare fundamentală pentru învățământul superior medical din Republica Moldova. Apoi, au urmat *Economia ocrotirii sănătății*, *Psihologia managerială*, *Asigurările medicale ș.a.*

În 2010, a creat, în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”, Laboratorul științific de management și psihologie în medicină, care, sub conducerea Dumnealui, a realizat proiectul instituțional „Eficientizarea mecanismelor de plată în contractarea serviciilor medicale calitative în cadrul asigurărilor obligatorii în medicină”.

Pe parcursul anilor, a fost antrenat în activitatea Ministerului Sănătății ca membru în diverse grupuri de lucru pentru elaborarea proiectelor de îmbunătățire a asistenței medicale populației, organizarea sistemului de sănătate al Republicii Moldova, la discuții tematice în cadrul Colegiului Ministerului Sănătății, a fost, de asemenea, membru al grupului de consultanți pe lângă ministrul sănătății și specialist principal în management al MS. Ca rezultat, a contribuit la elaborarea Politicii Naționale de Sănătate, a Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017, a Legii cu privire la serviciul de supraveghere a sănătății publice ș.a. Domnia Sa este unul dintre autorii de bază ale actelor normative privind implementarea sistemului asigurărilor medicale obligatorii în Republica Moldova, participând activ la aplicarea acestei noi forme de organizare a asistenței medicale populației din țară și în calitate de membru al Consiliului de administrare al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Prin muncă fără preget, are în palmares peste 750 de lucrări, inclusiv 31 de monografii (recenta fiind dedicată marelui Nicolae Testemițanu), 46 de manuale, compendii, ghiduri și îndrumări metodice, 31 de recomandări practice pentru medici și studenți. Străduindu-se să fie în pas cu timpul, urmează cu rigurozitate stagiile de perfecționare în România, Ucraina, SUA, Federația Rusă, Kazahstan și în alte țări. A participat la circa o sută de reuniuni profesionale din diverse țări, abordând probleme stringente din medicina socială. A pregătit 38 de doctori și doctori habilitați. În calitate de conducător, consultant științific și expert, a participat la realizarea multiplelor

of life of the children in rural areas. The conclusions and recommendations of these theses, have been widely used in the development of preventive measures to improve children's health.

With much pedagogical grace, Constantin Ețco worked at the mentioned chair as assistant, senior lecturer, university lecturer, and in 1993 he was awarded the title of university professor. In the course of time he manifests the organizational spirit, characteristic of his energetic nature: he activates as vicedean of the Faculty of General Medicine, as dean to postgraduate studies (internship, clinical secondary, doctoral and post-doctoral studies). He contributed to the elaboration and implementation of the reorganization concept of the medical personnel training system, succeeding in introducing the residency as a new form of postgraduate training of physicians.

In 1997, he founded the Department of Economics, Management and Psychopedagogy in Medicine, which he held for many years with tenacity. Over three years, he founded the Association of Economics, Management and Psychology in Medicine, where he edits a scientific journal. Together with a team of university cadres, he compiled and launched, in 2006, the book of *Healthcare Management*, a fundamental work for the medical higher education in the Republic of Moldova. Then followed *Health Economics*, *Managerial Psychology*, *Medical Insurance*, and so on.

In 2010 he created within the *Nicolae Testemitanu* State University of Medicine and Pharmacy, the scientific laboratory of management and psychology in medicine, which, under his leadership, realized the institutional project „*Streamlining the payment mechanisms in the contracting of qualitative medical services in compulsory medical insurance*”.

Over the years, he has been involved in the work of the Ministry of Health as a member of various working groups for the elaboration of projects to improve the health care of the population, the organization of the health system of the Republic of Moldova, thematic discussions within the Ministry of Health College, was also, a member of the group of consultants to the Minister of Health and a senior management specialist of MH. As a result, he contributed to the elaboration of the National Health Policy, the Health System Development Strategy 2008-2017, the Law on the Public Health Surveillance Service, and so on. He is one of the basic authors of the normative acts on the implementation of the mandatory health insurance system in the Republic of Moldova, actively participating in the application of this new form of organization of medical assistance to the population in the country and as a member of the Board of Directors of the National Insurance Company in Medicine.

He has over 750 works, including 31 monographs (the recent being dedicated to the great Nicolae Testemitanu), 46 manuals, compendiums, guides and methodical guidance, 31 practical recommendations for doctors and students. Striving to keep up with time, he is rigorously pursuing training courses in Romania, Ukraine, the US, the Russian Federation, Kazahstan and other countries. He attended about one hundred professional meetings in different countries, addressing pressing issues in social medicine. He has prepared 38 doc-

proiecte de cercetare și dezvoltare instituțională, obținute prin concurs și finanțate de Academia de Științe a Moldovei, de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM și de alte organizații internaționale.

Exercitând în mod profesionist și cu mare responsabilitate sarcinile în sistemul medicinei sociale, onorează, din anul 2000, funcția de președinte și cea de membru al Seminarului științific de profil „*Medicină Socială și Management*” în cadrul Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, fiind șef al Secției științe medicale și farmaceutice al acestei instituții. Din 2006, este specialist principal în management al Ministerului Sănătății, membru al Consiliului științific și al Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”, președinte al Seminarului „*Medicina socială și management*”, vicepreședinte al Colegiului medicilor din RM, vicepreședinte al Asociației de Management în Sănătate Publică și membru al Consiliului științific al Centrului Național în Management în Sănătate. În epicentrul acestor activități s-a observat din plin statura Omului, specialistului de certă valoare, care a traversat trepte de cunoaștere a lumii și a realităților, de abnegație și consacrare în pedagogie și medicină.

Talentul organizatoric, exigența în cercetare și rigurozitatea profesională au fost principalele calități pentru care a fost ales academician al Academiei Internaționale „Noosfera” (1999), membru corespondent al Academiei Internaționale de Management (2004), membru al Academiei Internaționale de Informatizare pe lângă ONU (2004), *Doctor Honoris Causa* al Academiei de Științe Înalte din România (2008), este membru al colegiilor de redacție a mai multor reviste de talie națională și internațională precum *Curierul medical*, *Info-Med*, *Buletinul Academiei de Științe (științe medicale)*, *Igienă și Sănătate Publică* din România ș.a.

Pentru merite deosebite în activitatea didactică și cea de cercetare, profesorul Constantin Ețco a fost decernat cu medalia „Veteran al muncii” (1987), medalia „Dimitrie Cantemir” a AȘM (2011), medalia „Nicolae Testemițanu” (2011), Ordinul *Gloria Muncii* (2012), Diploma Guvernului RM de gradul I (2011), a fost desemnat Laureat al Premiului Academiei de Științe a Moldovei (2007, 2012), Laureat al Premiilor în Sănătate pentru „Întreaga carieră medicală” (2012), Laureat al Premiului Național în domeniul sănătății (2016) ș.a.

Trecerea sa în neantul veșniciei este o mare pierdere pentru medicina autohtonă și pentru învățământul superior medical. A rămas îndurerată familia, rudele, colegii, prietenii, toți cei dragi și apropiați sufletului, care i-au apreciat capacitățile, devotamentul profesional și spiritul înalt uman.

De datorია noastră sacră este să-i păstrăm vie amintirea. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

**Consiliul de administrație
al USMF „Nicolae Testemițanu”**

tors and philosopher doctors. As a leader, scientific consultant and expert, he participated in the realization of the many research and development projects, obtained by competition and financed by the Academy of Sciences of Moldova, the Supreme Council for Science and Technological Development of the Academy of Sciences of Moldova and other international organizations.

Exercising professionally and with great responsibility the duties in the social medicine system, he has honored since 2000 the position of president and member of the Scientific Seminar „*Social Medicine and Management*” at the National Council for Accreditation and Attestation, being head of Medical and Pharmaceutical Science Section of this institution. Since 2006, he is a senior management specialist of the Ministry of Health, member of the Scientific Council and Senate of *Nicolae Testemitanu* State University of Medicine and Pharmacy, president of the seminar „*Social Medicine and Management*”, vice-president of the College of Doctors in the Republic of Moldova, vice-president of the Association of Public Health Management and member of the Scientific Council of the National Center for Health Management. In the epicenter of these activities, has been observed the stature of Man, the specialist of certain value, which has crossed the stages of knowledge of the world and of reality, of abnegation and consecration in pedagogy and medicine.

Organizational talent, research exigency and professional rigor, were the main qualities for which he was elected as an academician of the International Academy „*Noosfera*” (1999), correspondent member of the International Academy of Management (2004), member of the International Academy of Computerization of the United Nations 2004), *Doctor Honoris Causa* of the Romanian Academy of Higher Sciences (2008), is a member of colleges for the editing of several national and international magazines such as *Medical Courier*, *Info-Med*, *Academy of Science (Medical Sciences) Bulletin*, *Hygiene and Public Health in Romania*, and others.

For outstanding merits in didactic and research work, Professor Constantin Etco was awarded the „*Veteran of Labor*” (1987), „*Dimitrie Cantemir*” medal of the Academy of Sciences of Moldova (2011), „*Nicolae Testemitanu*” (2011), the „*Glory of Work*” Order (2012), Diploma of the 1st Grade of the Government of the Republic of Moldova (2011), was awarded the Prize of the Academy of Sciences of Moldova (2007, 2012), Laureate of the Prizes in Health for the „*All Medical Career*” (2012), Laureate of the Prize National Health Service (2016) etc.

Its passage into eternity is a great loss for native medicine and for higher medical education. Family, relatives, colleagues, friends, all loved and closet to soul, who have appreciated his abilities, professional dedication, and high human spirit, have been saddened.

Our sacred duty is to keep the memory alive. God rest his soul with the righteous!

**The Administrative board
of Nicolae Testemitanu SUMPh**